

DECIZIE

08 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Ion Druță
Oleg Sternioală
Mariana Pitic
Luiza Gafton

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Societatea Comercială "Lexcolect Consulting" Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății Comerciale "Lexcolect Consulting" Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasilii cu privire la încasarea datoriei și dobînzii de întârziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Societatea Comercială "Lexcolect Consulting" Societate cu Răspundere Limitată și menținută hotărârea Judecătoria Hâncești din 12 august 2016,

c o n s t a t ă :

La 19 mai 2016, SC "Lexcolect Consulting" SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasilii cu privire la încasarea datoriei și dobînzii de întârziere.

În motivarea acțiunii reclamanta SC "Lexcolect Consulting" SRL a indicat că în baza contractului de cesiune a creanței nr. 146 din 29 mai 2015 și Anexei nr. 1 la acest contract, a preluat de la BC "Moldova-Agroindbank" SA drepturile de creanță, care rezultă din contractul de credit nr. S120027 din 29 decembrie 2010 încheiat cu pârâtul Mangîr Gheorghe.

Sușține că BC "Moldova-Agroindbank" SA a cesionat creanțele asupra datoriei în sumă de 9.362,07 lei, care s-a format din cauza nerambursării integrale a sumei creditului obținut de către Mangîr Gheorghe, iar în baza contractului de fidejusiune nr. 100099/F încheiat cu Nemțanu Vasilii, ultimul poartă răspundere solidară cu Mangîr Gheorghe.

Indică reclamanta că la 29 decembrie 2010 între BC "Moldova-Agroindbank" SA și Mangîr Gheorghe a fost încheiat contractul de credit nr. S100099, prin care ultimului i-a fost acordat un credit în mărime de 23.000 lei, acesta asumându-și obligația de rambursare a creditului și altor plăți aferente conform condițiilor contractuale și graficului stabilit până la 25 octombrie 2013 inclusiv.

Tot în aceeași zi – 29 decembrie 2010, în scopul garantării rambursării în termen a creditului și sumelor aferente, între creditorul BC "Moldova-Agroindbank" SA, debitorul

Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasilii a fost încheiat contractul de fidejusiune nr. S100099/F, prin care a fost stabilită răspunderea solidară a părților.

Invocă că până la cesionarea creanței, suma creditului și altor plăți aferente acestuia au fost rambursate și achitate parțial.

Astfel, la data cesionării creanței – 29 mai 2015, suma datoriei pe contractul de credit nr. S100099 din 29 decembrie 2010 a constituit 9.362,07 lei, care nu a fost achitată până în prezent.

Menționează reclamanta că în conformitate cu prevederile art. 558 Cod civil, contractului de cesiune a creanței nr. 146 din 29 mai 2015 și Anexei nr. 1 la acest contract, contractului de credit nr. S100099 din 29 decembrie 2010, precum și contractului de fidejusiune nr. S100099/F din 29 decembrie 2010, părții Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasilii sunt obligați să achite solidar suma creanței cesionată SC ”Lexcolect Consulting” SRL de către BC ”Moldova-Agroindbank” SA în mărime de 9.362,07 lei, cât și dobânzile calculate pentru perioada corespunzătoare.

Sușține că potrivit pct. pct. 2.4.1, 2.4.2 și 2.5.3 din contractul de credit, pentru utilizarea creditului, debitorul Mangîr Gheorghe trebuie să achite creditorului dobânzi cu rată flotantă stabilită inițial în mărime de 20% anual. Dobânda pentru utilizarea creditului se calculează zilnic, la soldul datoriei, din ziua formării ei (în cadrul limitei stabilite a datoriei) și în ultima zi a lunii se adaugă la suma datoriei la credit. În cazul neonorării de către debitor a obligațiilor asumate de achitare a creditului și dobânzii aferente în termenele și sumele stabilite conform subpunctelor 2.5.1 și 2.5.2 ale prezentului contract sau nerambursării în următoarea zi lucrătoare a depășirii limitei datoriei la credit indicate în pct. 1.2, 1.3, sumele respective se vor considera restante și la aceste sume, până la achitarea lor completă, se va calcula și se va percepe o penalitate pentru descoperirea nepermisă de cont în conformitate cu tarifele în vigoare la contul curent al debitorului pentru operațiuni cu carduri bancare.

Afirmă că în baza contractului de cesiune a creanței nr. 146 din 29 mai 2015 este în drept să pretindă încasarea în mod solidar din contul părților sumei dobânzii la credit, calculată la soldul datoriei, zilnic, începând cu data cesionării creanței.

Astfel, aplicând prevederile pct. 2.4.1 din contractul de credit, suma dobânzii la credit, zilnic, din suma soldului datoriei pentru perioada 29 mai 2015 – 11 mai 2016 (317 zile), constituie 1626,17 lei ($9.362,07 \text{ lei} \times 20\% \div 365 \text{ zile} \times 317 \text{ zile}$).

Indică că la 21 decembrie 2015 a expediat în adresa debitorilor solidari Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasilii reclamația nr. 190/15, solicitînd achitarea benevolă în termen de 5 zile lucrătoare sumei datoriei ce rezultă din contractul de credit și dobânzii calculate din momentul recepționării reclamației în mărime totală de 10.413, 69 lei.

Menționează că la 11 ianuarie 2016 între reprezentantul SC ”Lexcolect Consulting” SRL și debitorul Mangîr Gheorghe a fost semnat procesul-verbal nr. 190/15-3 cu privire la concilierea între părți, prin care s-a stabilit un termen pentru a verifica circumstanțele stingerii datoriei, avînd în vedere faptul că debitorul Mangîr Gheorghe a prezentat un șir de documente de încasare a numerarului în scopul demonstrării că a fost achitată integral suma datoriei.

Reiterează că la 20 ianuarie 2016 s-a adresat către BC ”Moldova-Agroindbank” SA, solicitînd verificarea situației privind formarea datoriei debitorilor solidari Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasilii.

Prin răspunsul nr. 39009-187 din 26 februarie 2016, la care a fost anexat extrasul din cont, a fost confirmată existența la data cesionării creanței datoriei debitorilor solidari Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasilii în mărime de 9.362,07 lei.

La 03 februarie 2016, a expediat în adresa debitorilor solidari Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasilii somația nr. 190/15-5, solicitînd achitarea benevolă sumei datoriei ce rezultă din contractul de credit și dobînzii calculate în mărime totală de 10.413, 69 lei.

Prin scrisoarea din 15 februarie 2016 Mangîr Gheorghe a solicitat termen pînă la 30 martie 2016 pentru a clarifica situația cu BC "Moldova-Agroindbank" SA în privința sumei datoriei, însă nici pînă în prezent debitorii solidari nu au achitat suma datoriei și dobînzii calculate.

Susține că la 21 aprilie 2016 a mai expediat o somație în adresa debitorilor solidari Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasilii solicitînd achitarea benevolă a sumei datoriei ce rezultă din contractul de credit și dobînzii calculate, însă nu a primit nici un răspuns.

Cere SC "Lexcolect Consulting" SRL încasarea în mod solidar din contul lui Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasilii sumei de 9.362,07 lei cu titlu de datorie ce rezultă din contractul de credit nr. S100099 din 29 decembrie 2010 și contractului de fidejusiune nr. S100099/F din 29 decembrie 2010, 1626,17 lei cu titlu de dobîndă de întîrziere pentru perioada 29 mai 2015 – 11 mai 2016, în total 10.988,24 lei și 329,65 lei taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

Prin hotărîrea Judecătorei Hîncești din 12 august 2016, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2017, a fost respins apelul declarat de către SC "Lexcolect Consulting" SRL și menținută hotărîrea Judecătorei Hîncești din 12 august 2016.

La 01 august 2017, SC "Lexcolect Consulting" SRL a declarat recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2017 și hotărîrii Judecătorei Hîncești din 12 august 2016, cu emiterea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii.

În susținerea recursului SC "Lexcolect Consulting" SRL a invocat că instanțele de judecată ierarhic inferioare eronat au ajuns la concluzia că nu a fost demonstrată existența datoriei din partea lui Mangîr Gheorghe solidar cu Nemțanu Vasilii, considerînd că debitorii au rambursat și au achitat băncii pînă la cesionarea creanței atît suma creditului, cît și alte plăți aferente acestuia.

Declară că instanța de apel greșit a stabilit că BC "Moldova-Agroindbank" SA nu era în drept să cesioneze SC "Lexcolect Consulting" SRL drepturile de creanță ce rezultă din contractul de credit nr. S100099 din 29 decembrie 2010 și contractul de fidejusiune nr. S100099/F din 29 decembrie 2010 din motiv că nu dispunea de licență eliberată de către Banca Națională a Moldovei, or, prin contractul de cesiune nr. 146 din 29 mai 2015 nu au fost cesionate drepturile de a acorda credit bancar, ci creanțele asupra datoriei formate din nerambursarea creditului din partea debitorilor solidari Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasilii.

De asemenea, afirmă recurenta că legislația în vigoare (art. art. 556-566, 1236-1245 Cod civil, cît și prevederile Legii instituțiilor financiare nr. 550 din 21 iulie 1995), nu conține norme care ar limita dreptul unei bănci de a cesiona creanța ce rezultă dintr-un contract de credit bancar unei alte persoane, care are statut de bancă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2017 a fost expediată în adresa SC "Lexcolect Consulting" SRL la 24 mai 2017 (f.d.177), însă lipsesc date când a fost recepționată de către recurentă.

Totodată, din conținutul recursului rezultă că SC "Lexcolect Consulting" SRL a recepționat copia deciziei recurate la 02 iunie 2017.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către SC "Lexcolect Consulting" SRL la 01 august 2017, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

La 01 septembrie 2017, în adresa intimaților Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasilii au fost expediate copiile recursului declarat de către SC "Lexcolect Consulting" SRL, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referințelor.

La 26 septembrie 2017, intimatul Mangîr Gheorghe a depus referință, solicitînd respingerea recursului declarat de către SC "Lexcolect Consulting" SRL, cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2017 și hotărârii Judecătorei Hîncești din 12 august 2016, pe care le consideră legale și întemeiate, invocând că instanțele de judecată ierarhic inferioare au verificat minuțios toate circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, dînd o apreciere corectă suportului probatoriu al pricinii.

Alte referințe nu au fost depuse.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 11 octombrie 2017, recursul declarat de către SC "Lexcolect Consulting" SRL, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile din referința depusă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probe cercetate în ședința de judecată.

Potrivit art. 241 alin. (1) și (5) CPC, instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii. În motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Din suportul probatoriu prezent la actele cauzei rezultă că la 19 mai 2016, recurenta-reclamantă SC "Lexcolect Consulting" SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva intimaților-pârâți Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasilii, solicitînd încasarea în mod solidar din contul ultimilor în beneficiul său sumei de 9.362,07 lei cu titlu de datorie ce rezultă din contractul de credit nr. S100099 din 29 decembrie 2010 și contractul de fidejusiune nr. S100099/F din 29 decembrie 2010; 1626,17 lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 29 mai 2015 – 11 mai 2016, în total 10.988,24 lei și 329,65 lei taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

Prin hotărârea Judecătorei Hâncești din 12 august 2016, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2017, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Instanțele de judecată și-au motivat soluția prin faptul că recurenta-reclamantă SC "Lexcolect Consulting" SRL nu a demonstrat formarea datoriei la suma creditului restant în mărime de 9.362,07 lei și a dobânzii de întârziere în mărime de 1.626,26 lei, cu prezentarea calculului detaliat al acestora, dar și cu indicarea momentului apariției acestora, având în vedere faptul că debitorul Mangîr Gheorghe a achitat ultima tranșă la data de 19 noiembrie 2013, pe când în acțiune acest termen începe să curgă din 29 mai 2015 – 11 mai 2016.

A concluzionat instanța de apel că intimații-pârâți Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasiliu nu au vreo obligație de plată față de SC "Lexcolect Consulting" SRL.

Or, drepturile și obligațiile ce reies din contractul de cesiune a creanței nr. 146 din 29 mai 2015 sunt ilicite în condițiile în care creanța rezultă dintr-un contract de credit bancar, iar cesionarul SC "Lexcolect Consulting" SRL nu are calitatea legală de instituție financiară îndreptățită de a iniția și realiza raporturi de credit bancare.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră soluția dată în prezentul litigiu drept una arbitrară, or, instanța de apel, care a menținut soluția primei instanțe, s-a expus în privința raționamentului respingerii acțiunii SC "Lexcolect Consulting" SRL, aplicând o lege care nu trebuia de aplicat și respectiv n-a aplicat legea care trebuia de aplicat.

După cum rezultă din actele cauzei la 29 mai 2015 în baza contractului de cesiune a creanței nr. 146 și Anexei nr. 1 la acest contract, compania de colectare a datoriilor SC "Lexcolect Consulting" SRL, în calitate de cesionar, a preluat drepturile de creanță ale BC "Moldova-Agroindbank" SA, în calitate de cedent, în sumă de 9.362,07 lei, care rezultă din contractul de credit nr. S100099 din 29 decembrie 2010 și contractul de fidejusiune nr. S100099/F din 29 decembrie 2010 încheiat între bancă și intimații-pârâți Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasiliu (f.d. 11-19).

Totodată, conform pct. 3.2.4 din contractul de credit nr. S100099 din 29 decembrie 2010, creditorul, la caz BC "Moldova-Agroindbank" SA, are dreptul să cesioneze drepturile sale, care rezultă din prezentul contract, oricărui terț, fără acordul debitorului.

În acest sens, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră eronată concluzia instanței de apel privind ilegalitatea contractului de cesiune cu motivația precum că cesionarul SC "Lexcolect Consulting" SRL nu are calitatea legală de instituție financiară îndreptățită de a iniția și realiza raporturi de credit bancare, dat fiind faptul că nu deține licență ce i-ar permite de a acționa în nume propriu în domeniul instituțiilor financiare, or, după cum rezultă din Anexa nr. 1 la contractul de cesiune a creanței nr. 146 din 29 mai 2015, BC "Moldova-Agroindbank" SA a cesionat SC "Lexcolect Consulting" SRL doar dreptul de creanță asupra datoriei formate la situația din 27 mai 2015 din nerambursarea creditului în mărime de 9.362,07 lei din partea debitorilor solidari Mangîr Gheorghe și Nemțanu Vasiliu, dar nu și dreptul de acordare a creditelor bancare.

Prin noțiunea de *creanță* conform DEX se înțelege - drept pe care îl are creditorul asupra unei sume de bani ce i se datorează.

Conform art. 1236 alin. (1) Cod civil, prin contractul de credit bancar (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei persoane (debitor) o sumă de bani (credit), iar debitorul se obligă să restituie suma primită și să plătească dobânda și alte sume aferente prevăzute de contract.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că banca ”Moldova-Agroindbank” SA, prin încheierea la 29 decembrie 2010 a contractului de credit bancar nr. S100099 cu debitorul Mangîr Gheorghe, și-a realizat obligația de acordare a creditului față de ultimul, achitând acestuia la 30 decembrie 2010 suma creditului în mărime de 23.000 lei (f.d. 24, 28).

Astfel, odată ce suma de bani, ce constituie creditul, a fost pusă de către bancă la dispoziția debitorului, activitatea de acordare de credite în privința acestui debitor se consideră realizată.

Afară de aceasta, actele (operațiunile) juridice de încasare și stingere a creanței născute din contractul de credit bancar, inclusiv cesiunea creanței nu se atribuie la activități financiare care, potrivit legii, sunt suspendate licențierii doar activitatea băncii de acordare a creditelor.

Pe lângă acestea, instanța de apel a omis să se expună și în privința rulajelor sumei de 4148,40 lei, or, după cum rezultă din datele din conturile bancare și documentele financiare-primare prezentate de către BC ”Moldova-Agroindbank” SA, filiala Hâncești, din suma totală în mărime de 17.350 lei, depusă de către Mangîr Gheorghe în perioada 28 septembrie 2012 – 02 septembrie 2013, suma de 2000 lei a fost reținută și încasată de către executorul judecătoresc Botnarul Pavel în contul achitării serviciilor executorului în cadrul executării unui document executoriu în privința lui Mangîr Gheorghe, iar suma de 4000 lei din cele anterioare achitate și 148,40 lei, care exista pe contul bancar a lui Mangîr Gheorghe, au fost primite în numerar de către ultimul și achitate tot la aceeași dată – 19 noiembrie 2013 din nou pe contul reprezentantului băncii, prin care ulterior au fost achitate sumele creditului, dobînzii și penalităților calculate, adică intimatul-pârât Mangîr Gheorghe prin înscrierile prezentate de două ori a arătat ca fiind achitată una și aceeași sumă de 4148,40 lei, care a fost depusă pe alt cont pentru stingerea datoriei (f.d. 91, 128-138).

De asemenea, instanța de apel a neglijat să se expună în privința calculării dobînzii și penalității de întârziere, solicitate de către recurentul-reclamant SC ”Lexcolect Consulting” SRL în legătură cu rambursarea neregulată a sumelor creditului.

În temeiul celor precitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră decizia Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2017 ca fiind una nemotivată și arbitrară, or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța Hiro Balani c. Spaniei, hotărârea din 09 decembrie 1994).

Distinct de aceasta, se reține că în sensul art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile unei dintre părți.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, și reiterând lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță (art. 432 alin. 3 lit. d) și f) CPC), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către SC "Lexcolect Consulting" SRL, casării deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2017 și remiterii cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Societatea Comercială "Lexcolect Consulting" Societate cu Răspundere Limitată.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății Comerciale "Lexcolect Consulting" Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Mangâr Gheorghe și Nemțanu Vasilii cu privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere, cu remiterea cauzei civile spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Ion Druță

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Luiza Gafton